

Ulrik Rammeskow Bang-Pedersen
Lasse Højlund Christensen
Clement Salung Petersen

Den civile retspleje

5. UDGAVE

HANS REITZELS FORLAG

Den civile retspleje

5. udgave, 1. oplag

© forfatterne og Hans Reitzels Forlag, København 2020

Forlagsredaktør: Lasse Wolsgård

Manuskriptredaktør: Liva Skogemann

Omslag: Trine Pihl/Pihl Grafisk

Grafisk tilrettelægning og sats: Bent Nielsen/Odd Design

Tryk: Livonia Print

Printed in Latvia 2020

ISBN 978-87-412-7309-9

Vi har søgt at finde frem til alle rettighedshavere i forbindelse med brug af kildematerialet. Skulle enkelte rettighedshavere mangle, bedes de rette henvendelse til forlaget.

Denne bog er beskyttet i medfør af gældende dansk lov om ophavsret. Kopiering må kun ske i overensstemmelse med loven. Det betyder f.eks., at kopiering til undervisningsbrug kun må ske efter aftale med Copydan Tekst & Node.

Bogens illustrationer og figurer må ikke genanvendes uden særskilt aftale med forlaget.

Hold dig orienteret om nye titler fra Hans Reitzels Forlag.

Tilmeld dig forlagets nyhedsbrev på hansreitzel.dk

Forord til 5. udgave

Formålet med bogen er fortsat at give en retsvidenskabelig og systematisk fremstilling af den civile retspleje ved danske domstole, herunder hvordan den påvirkes af EU-retten og grundlæggende rettigheder, og hvordan den indgår i et samspil med alternative konfliktløsningsformer som voldgift, konfliktmægling (mediation) og nævn og råd. Da det er hensigten, at bogen også skal kunne anvendes som lærebog på de juridiske kandidatuddannelser i faget civilproces, er fremstillingen af pladsmæssige årsager primært fokuseret på almindelige civile sager. Det er vores håb, at bogen også vil blive anvendt af praktikere.

Ulrik Rammeskow Bang-Pedersen har skrevet kapitlerne VII, IX, X, XXV og XXVI. Lasse Højlund Christensen har skrevet kapitlerne III, IV, VI, XI, XII, XIV, XV, XVII, XVIII og XX-XXIII. Clement Salung Petersen har skrevet kapitlerne I, II, V, VIII, XIII, XVI, XIX og XXIV.

Der er som udgangspunkt ikke medtaget materiale, der er offentliggjort efter den 15. maj 2020.

Vi vil gerne takke alle, der har givet os gode forslag til forbedringer af bogen. En særlig tak til ph.d.-stipendiat, advokat Kristian Torp (for kommentarer til store dele af bogen) og til lektor Lin Adrian (for forslag til bogens kapitel XIII om retsmægling).

Vi modtager fortsat med tak ethvert forslag til forbedringer af bogen.

København og Århus
Juli 2020

Ulrik Rammeskow Bang-Pedersen
urb@jur.ku.dk

Lasse Højlund Christensen
lhc@jura.au.dk

Clement Salung Petersen
clement.petersen@jur.ku.dk

Indholdsoversigt

DEL 1 – ALMINDELIG DEL

Kapitel I	Indledning og emneafgrænsning
Kapitel II	Domstolssystemets opbygning og aktører i civile sager
Kapitel III	Den Europæiske Menneskerettighedskonvention
Kapitel IV	EU-ret
Kapitel V	Den civile retsplejes grundlæggende principper
Kapitel VI	Offentlighed og mundtlighed

DEL 2 – DOMSTOLENES KOMPETENCE

Kapitel VII	Hvilke sager kan behandles af domstolene
Kapitel VIII	Domstolenes saglige kompetence
Kapitel IX	Domstolenes stedlige kompetence
Kapitel X	Samlet behandling af flere krav

DEL 3 – SAGENS BEHANDLING

Kapitel XI	Sagens gang i første instans
Kapitel XII	Prækclusion og udeblivelse
Kapitel XIII	Retsmægling
Kapitel XIV	Småsagsproces
Kapitel XV	Inkassoproces (betalingspåkrav)
Kapitel XVI	Midlertidige afgørelser om forbud og påbud
Kapitel XVII	Anke
Kapitel XVIII	Kære
Kapitel XIX	Sagsomkostninger

DEL 4 – BEVISER

Kapitel XX	Bevisførelse og bevisbedømmelse
Kapitel XXI	Parts- og vidneforklaring
Kapitel XXII	Edition
Kapitel XXIII	Sagkyndig medvirken
Kapitel XXIV	Bevisanskaffelse i visse sager om immaterialrettigheder m.v.

DEL 5 – VOLDGIFT

Kapitel XXV	Voldgift
--------------------	----------

DEL 6 – RETSKRAFT

Kapitel XXVI	Rettskraftens bindende virkning
---------------------	---------------------------------

Indholdsfortegnelse

DEL 1 – ALMINDELIG DEL

Kapitel I Indledning og emneafgrænsning

1. Den civile retspleje	27
2. Den civile retsplejes funktioner	29
3. Den civile retspleje og alternativ konfliktløsning	30
4. Den civile retsplejes retskilder	31
4.1. Retsplejelovent	31
4.2. Grundlæggende principper og reale hensyn	32
4.3. International påvirkning	33
4.4. Retspraksis	35
4.5. Vejledninger og juridisk litteratur	35

Kapitel II Domstolssystemets opbygning og aktører i civile sager

1. Domstolssystemets opbygning	37
1.1. Domstole	37
1.2. Andre organer	38
2. Aktørerne i en civil sag. Dommere, parter og rettergangsfuldmægtige	39
2.1. Dommere	39
2.1.1. Udnævnte dommere	39
2.1.2. Konstituerede dommere, dommerfuldmægtige og retsassessorer	41
2.1.3. Sagkyndige dommere og lægdommere	43
2.1.4. Inhabilitet i en konkret sag (speciel inhabilitet)	44
2.2. Parterne	51
2.2.1. Processuel partsevne	51
2.2.2. Proceshabilitet	55
2.2.3. Processuel succession	57
2.3. Biintervenienter og mandatarer	59
2.3.1. Biintervenienter	59
2.3.2. Mandatarer, som fører sagen på vegne af en part i sagen	59
2.3.3. Biintervenienter og mandatarer i en sag i eget navn	60

2.4. Advokater og advokatfuldmægtige	61
2.4.1. Generelt om advokater	61
2.4.2. Advokatbeskikkelse	63
2.4.3. Advokaters møderet	65
2.4.4. Advokatfuldmægtige	66
2.5. Rettergangsfuldmægtige	66
2.5.1. Generelt om rettergangsfuldmægtige	66
2.5.2. Hvem kan en part anvende som rettergangsfuldmægtig?	67
2.5.3. Rettergangsfuldmagtens indhold	69
2.5.4. Kan en rettergangsfuldmægtig lade andre møde for sig?	71

Kapitel III Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

1. Indledning	73
2. Samspillet mellem EMK og retsplejeloven	74
3. Menneskerettighedsdomstolen	75
3.1. De nationale retsmidler skal udtømmes	76
3.2. Klagefristen	77
3.3. En åbenbart ugrundet klage	78
3.4. Klagens videre behandling	78
4. De enkelte krav	79
4.1. Ret til domstolsprøvelse	80
4.2. Ret til en retfærdig rettergang	82
4.3. Inden en rimelig frist	84
4.4. Uafhængig og upartisk	85
4.5. Offentlighed	87

Kapitel IV EU-ret

1. Indledning	89
2. Det processuelle samarbejde	90
3. Præjudicielle spørgsmål	91
4. EU-rettens håndhævelse	93
4.1. Effektiv domstolsbeskyttelse, ligebehandling og effektivitet	95
4.2. Retten til en retfærdig rettergang	98

Kapitel V Den civile retsplejes grundlæggende principper

1. Indledning	101
2. Nogle udgangspunkter	101
2.1. Parternes bestemmelsesret	101
2.2. Påstande	102
2.3. Anbringender	104
2.4. Beviser	105
3. Dispositionsprincippet	105
3.1. Generelt	105
3.2. Parternes dispositioner over sagens genstand	106
3.3. Parternes proceserklæringer	107
3.4. Parternes fravigelse af processuelle regler	108
4. Forhandlingsprincippet	109
4.1. Generelt	109
4.2. Påstande og anbringender	110
4.2.1. Udgangspunktet	110
4.2.2. Proceskrav i strid med lov eller ærbarhed	111
4.3. Bevisførelse	113
4.4. Retsanvendelsen	113
4.5. Processproget	115
5. Kontradiktionsprincippet	115
6. Koncentrationsprincippet	116
7. Rettens procesledelse og forligsmægling	116
7.1. Formel procesledelse	116
7.2. Materiel procesledelse, herunder vejledning	117
7.2.1. Retsplejelovens regler	117
7.2.2. EU-retlige krav til sikring af en effektiv forbrugerbeskyttelse	119
7.3. Rettens forligsmægling	121
7.3.1. Anvendelsesområde	121
7.3.2. Hvad er forligsmægling?	122
7.3.3. Dommertilkendegivelser	123

Kapitel VI Offentlighed og mundtlighed

1. Indledning	125
2. Sagens behandling	125
3. Retsmøder	127

4. Dokumenter	128
4.1. Domme, kendelser m.v.	128
4.2. Øvrige dokumenter	129
4.3. Meroffentlighed.	130
4.4. Parters aktindsigt.	131

DEL 2 – DOMSTOLENES KOMPETENCE

Kapitel VII Hvilke sager kan behandles af domstolene

1. Domstolenes rolle i civile sager.	135
2. Rette sagsøger. Retlig interesse	138
2.1. Generelt om kravet om retlig interesse.	
Fuldbyrdelses- og anerkendelsessøgsmål	138
2.2. Sagsøgerens påstand er lovlig og kan bedømmes retligt	140
2.3. Sagsøgerens påstand er aktuel	142
2.3.1. Generelt om kravet om aktuel interesse	142
2.3.2. Aktuel interesse i fuldbyrdelsessøgsmål	142
2.3.3. Aktuel interesse i anerkendelsessøgsmål	144
2.4. Sagsøgeren har en konkret interesse i sagen	148
2.4.1. Generelt om kravet om konkret interesse	148
2.4.2. Konkret interesse i sager om grundlovmæssigheden af love	152
2.4.3. Konkret interesse i sager om gyldighed og håndhævelse af tilladelser, afgørelser, planer og anden offentligretlig regulering.	154
2.5. Sager mellem offentlige myndigheder	158
3. Rette sagsøgte.	162
4. Evne til at betale sagens omkostninger	165

Kapitel VIII Domstolenes saglige kompetence

1. Indledning	169
1.1. Domstolenes saglige kompetence	169
1.2. Rettens sammensætning	171
1.3. Sager af principiel karakter	172
2. Forudgående nævnsbehandling som betingelse for domstolsbehandling	174
2.1. Nævnsbehandling og domstolsbehandling.	174
2.2. Lovmodel 1: Nævnsbehandling gives prioritet.	175

2.3. Lovmodel 2: Fakultativ hjemmel til at udsætte sagen.	177
3. Byretterne	178
3.1. Byretternes saglige kompetence	178
3.1.1. Udgangspunktet om byretternes saglige kompetence.	178
3.1.2. Sagstyper, som byretten af egen drift skal henvise til en anden domstol.	178
3.1.3. Sagstyper, som byretten på begæring skal afvise	179
3.1.4. Sagstyper, som byretten på begæring kan eller skal henvise til anden domstol	179
3.2. Dommere i en byretssag	183
3.2.1. Juridiske dommere i byretssager.	183
3.2.2. Sagkyndige dommere i byretssager.	186
4. Sø- og Handelsretten	189
4.1. Sø- og Handelsrettens saglige kompetence.	189
4.1.1. Sager, som Sø- og Handelsretten kan behandle uden henvisning fra en byret.	190
4.1.2. Sager, som Sø- og Handelsretten kun kan behandle efter henvisning fra en byret.	191
4.2. Dommerne i en sag ved Sø- og Handelsretten.	192
5. Boligretten	194
5.1. Boligrettens saglige kompetence	194
5.2. Dommerne i en boligretssag	195
5.2.1. Juridiske dommere i en boligretssag.	195
5.2.2. Lægdommere (sagkyndige dommere)	196
6. Landsretterne	197
6.1. Landsretternes saglige kompetence	197
6.2. Dommerne i en landsretssag	197
7. Fravalg af domstolenes kompetence: Voldgiftsaftaler og aftaler om anden alternativ konfliktløsning (ADR).	198
7.1. Voldgiftsaftaler	198
7.1.1. Generelt.	198
7.1.2. Hvilke tvister kan afgøres ved voldgift?	198
7.1.3. Voldgiftsaftalers vedtagelse, fortolkning og gyldighed ...	202
7.1.4. Indsigelser mod voldgiftsrettens kompetence i en voldgiftssag	205
7.1.5. Domstolsprøvelse af voldgiftsaftalers eksistens og gyldighed m.v.	207
7.2. Aftaler om konfliktmægling og løsningstrapper.	208

Kapitel IX Domstolenes stedlige kompetence

1. Afgrænsning og hensyn	211
2. Regelgrundlaget. Rpl's og DF's anvendelsesområde	213
3. Sager, hvor sagsøgte har dansk hjemting	216
3.1. Hvornår har en person dansk hjemting	216
3.1.1. Dansk hjemting for fysiske personer	216
3.1.1.1. Personer med dansk bopæl	216
3.1.1.2. Personer, der kun har udenlandsk bopæl	218
3.1.1.3. Personer uden bopæl	218
3.1.2. Dansk hjemting for juridiske personer	220
3.1.2.1. Selskaber, foreninger, fonde og andre private sammenslutninger	220
3.1.2.2. Staten, regionerne og kommunerne	221
3.2. Sagsanlæg ved sagsøgtes danske hjemting	222
3.3. Sager, der ikke kan anlægges ved sagsøgtes danske hjemting. Obligatoriske værneting	222
3.3.1. Lejesager vedrørende danske ejendomme	222
3.3.2. Sager om prøvelse af centrale statslige myndigheders afgørelser	223
3.3.3. Sager om fast ejendom i udlandet samt øvrige sager, hvor der er enekompetence for udenlandske domstole efter DF	223
3.3.4. Sager, hvor der er aftalt værneting	225
3.3.5. Sager mod juridiske personer, der efter EU-retten kun har hovedkontor, hjemsted og hovedforretningssted i et andet EU-land	225
3.4. Sager, som kan, men ikke skal, anlægges uden for sagsøgtes danske hjemting. Supplerende værneting	226
3.4.1. Generelt om supplerende danske værneting for sagsøgte med dansk hjemting	226
3.4.2. Virksomhedsværneting	226
3.4.3. Ejendomsværneting	228
3.4.4. Opfyldelsesværneting	230
3.4.5. Deliktsværneting	232
3.4.6. Forbrugerværneting	234
3.4.7. Selskabsretligt værneting	236

4. Sager, hvor sagsøgte har bopæl i EU/EFTA, men ikke har dansk hjemting	236
4.1. Generelt om mulighederne for sagsanlæg ved danske domstole mod personer, der har bopæl i EU/EFTA, men som ikke har dansk hjemting	236
4.2. Civile sager bortset fra forsikrings-, forbruger- og ansættelsessager	237
4.2.1. Oversigt over de forskellige værneting	237
4.2.2. Ejendomsværneting	238
4.2.3. Sager om registrering i danske registre eller om visse spørgsmål om danske immaterialrettigheder	240
4.2.4. Sager mod eller vedrørende juridiske personer med dansk hjemsted	240
4.2.5. Opfyldelsesværneting	241
4.2.6. Virksomhedsværneting	245
4.2.7. Deliktsværneting	247
4.3. Forsikrings-, forbruger- og ansættelsessager	249
4.3.1. Generelt om forsikrings-, forbruger- og ansættelsessager	249
4.3.2. Forsikringssager	250
4.3.3. Forbrugersager	252
4.3.4. Ansættelsessager	255
4.4. Sager, der efter sin art ikke omfattes af DF	257
5. Sager, hvor sagsøgte hverken har dansk hjemting eller bopæl i EU/ EFTA	258
5.1. Hvilke personer har hverken dansk hjemting eller bopæl i EU/ EFTA	258
5.2. Generelt om sagsanlæg ved danske domstole mod sagsøgte, der hverken har dansk hjemting eller bopæl i EU/EFTA	259
5.3. De primære værneting	260
5.3.1. Virksomhedsværneting, ejendomsværneting, opfyldelsesværneting og deliktsværneting	260
5.3.2. Forbrugerværneting og ansættelsesværneting	261
5.3.3. Forsikringsværneting	262
5.4. De subsidiære værneting	262
5.4.1. Opholdsværneting	262
5.4.2. Godsværneting	263
5.4.2.1. Generelt om godsværneting	263
5.4.2.2. Hvad er gods?	265
5.4.2.3. Har sagens udfald betydning for, om der foreligger gods?	266

5.4.2.4. Hvor er godset beliggende?	267
5.4.2.5. Skal sagen angå godset?	270
6. Værnetingsaftaler	270
6.1. Generelt om værnetingsaftaler	270
6.2. Værnetingsaftaler i sager, der er undergivet enekompetence.	271
6.3. Værnetingsaftaler (bortset fra i enekompetencesager)	272
6.3.1. Værnetingsaftale om, at sagen skal anlægges i Danmark	272
6.3.2. Aftaler med to parter med dansk bopæl om, hvor i Danmark sagen skal anlægges	277
6.3.3. Værnetingsaftale om, at sagen skal anlægges i udlandet	279
6.4. Værnetingsaftaler i sager, der efter sin art hverken omfattes af DF eller Værnetingsaftalekonventionen.	281
7. Domstolens afgørelse om stedlig kompetence	282
7.1. Prøvelse af stedlig kompetence efter påstand	282
7.2. Prøvelse af stedlig kompetence af egen drift (ex officio)	286
7.3. Henvisning af sager fra overbebyrdede byretter	287

Kapitel X Samlet behandling af flere krav

1. Hensyn	289
2. Samlet behandling af flere krav mellem to parter (objektiv kumulation)	291
2.1. Sagsøgerens krav	291
2.1.1. De almindelige regler om kumulation af krav fra sagsøgeren	291
2.1.2. Særligt om sagsøgerens lejekrav	294
2.2. Sagsøgtes modkrav	295
3. Opdeling af ét krav i flere sager	297
4. Samlet behandling af krav mellem flere end to parter (subjektiv kumulation)	298
4.1. Generelt om samlet behandling af krav mellem flere end to parter	298
4.2. Sagsanlæg fra flere sagsøgere eller mod flere sagsøgte (oprindelig subjektiv kumulation)	298
4.3. Nødvendigt procesfællesskab	303
4.4. Partsinddragelse af krav mod tredjemand efter sagens anlæg (adcitation)	305
4.5. Tredjemands indtræden i sagen (intervention)	310
4.5.1. Tredjemands indtræden som part i sagen (hovedintervention)	310

4.5.2. Tredjemands indtræden som støtte for en part (biintervention)	313
4.5.3. Procesunderretning (litis denuntiation)	318
5. Samlet behandling af flere sager	319
6. Gruppesøgsmål	321
6.1. Betingelserne for anlæg af gruppesøgsmål	321
6.2. Grupperepræsentanten	326
6.3. Gruppemedlemmerne. Til- og frameldingsgruppesøgsmål.	328
6.4. Sagsomkostninger i gruppesøgsmål	330

DEL 3 – SAGENS BEHANDLING

Kapitel XI Sagens gang i første instans

1. Indledning	335
2. Sagens anlæg	335
3. Renter	339
4. Har sagens anlæg opsættende virkning.	341
4.1. Privatretlige sager.	341
4.2. Offentligretlige sager	342
5. Litispendens.	346
6. Stævningen	351
6.1. Parternes navne og adresser	351
6.2. Sagsøgers påstand	352
6.3. Sagsfremstilling	353
6.4. Dokumenter og andre beviser	355
6.5. Mangelfulde stævninger.	356
7. Forkyndelse m.v.	359
8. Svarskriftet	362
8.1. Formalitetsindsigelser	362
8.1.1. Nogle eksempler på formalitetsindsigelser	363
8.1.2. Særligt om voldgift	364
8.2. Ikke rettidige eller mangelfulde svarskrifter	366
9. Sagens videre forberedelse	368
9.1. Det forberedende møde	369
9.2. Særligt om processkrifter	372
9.3. Frem til forberedelsens slutning.	374
9.4. Forberedelsens slutning	374
9.5. Påstandsdokumenter og sammenfattende processkrifter	376

10. Hovedforhandlingen	377
10.1. Mundtlig hovedforhandling	378
10.2. Skriftlig hovedforhandling	379
10.3. Forberedelsen eller hovedforhandlingen genoptages	380
11. Retsafgørelsens form og indhold	381
11.1. Generelle retningslinjer for retsafgørelsens form og appel	381
11.2. Særlige regler om retsafgørelsens form og appel	382
11.3. Delafgørelser	384
11.3.1. Udskillelse til særskilt behandling	384
11.3.1.1. Et enkelt krav	385
11.3.1.2. En del af et krav	386
11.3.1.3. Et enkelt spørgsmål	386
11.3.2. Fuldbyrkelse	387
11.3.3. Appel	388
11.4. Dommens indhold	392
11.4.1. Dommens indledning m.v.	393
11.4.2. Dommens præmisser	394
11.4.3. Dommens konklusion	396

Kapitel XII Prækclusion og udeblivelse

1. Prækclusion	399
1.1. Fremrykket prækclusion	399
1.2. Hovedreglen om prækclusion	401
1.3. Prækclusion omkring hovedforhandlingen	405
2. Udeblivelse	406
2.1. Forskellige udeblivelsestilfælde	406
2.2. Særligt om processkrifter	410
2.3. Særligt om udeblivelse fra hovedforhandlingen	414
2.4. Kumulerede sager	415
2.5. Lovligt forfald og øvrige undtagelser	416
2.6. Appel og genoptagelse	418

Kapitel XIII Retsmægling

1. Baggrund	423
2. Grundlæggende principper	426
2.1. Parternes selvbestemmelse	426
2.2. Retsmægleren	427

2.3. Retsmæglingens fortrolighed	428
3. Retsmæglingens forløb og indhold	429
3.1. Anmodning om retsmægling	429
3.2. Rettens afgørelse om retsmægling	429
3.3. Retsmæglingens forløb	429
3.4. Sagsomkostninger	431

Kapitel XIV Småsagsproces

1. Indledning	433
1.1. Anvendelsesområde	434
1.2. Sagens forberedelse	436
1.3. Hovedforhandling og appel	440

Kapitel XV Inkassoprocess (betalingspåkrav)

1. Indledning	443
1.1. Anvendelsesområde	444
1.2. Stedlig kompetence	445
1.3. Betalingspåkravet	447
1.4. Fogedrettens prøvelse	448
1.5. Hvis skyldneren har indsigelser	451
1.6. Hvis skyldneren ikke har indsigelser	453

Kapitel XVI Midlertidige afgørelser om forbud og påbud

1. Baggrund og anvendelsesområde	455
2. Saglig og stedlig kompetence	457
2.1. Saglig kompetence	458
2.2. Stedlig kompetence	458
3. Betingelser for meddelelse af forbud eller påbud	459
3.1. Sagsøgerens behov for retsbeskyttelse	459
3.2. Proportionalitet	460
3.3. Sikkerhedsstilling	461
4. Sagens behandling og afgørelse	461
4.1. Generelt	461
4.2. Bevisførelse og bevisbedømmelse	463
4.3. Prækclusion og udeblivelse	463
4.4. Hoved- og biintervention	464

4.5. Sagsomkostninger	464
5. Opfølgning på den midlertidige afgørelse.	464
5.1. Anmodning om ophævelse af et forbud eller påbud.	464
5.2. Appel.	465
5.3. Hovedsag.	465
5.4. Sagsøgerens potentielle erstatningsansvar.	466

Kapitel XVII Anke

1. Indledning.	467
2. Hvem kan anke	468
2.1. Flere parter	468
2.2. Biintervenienten	469
2.3. Gruppesøgsmål	470
3. Gensidige og ensidige ankeafkald.	471
4. Fristen for anke	473
4.1. Fristens beregning	476
4.2. Fristens afbrydelse	477
4.3. Tilladelse til anke.	478
5. Hvilke domme kan ankes.	479
6. Sagens forberedelse.	484
6.1. Ankestævningen	485
6.2. Svarskriftet	486
6.3. Sagens videre forberedelse	487
6.4. Prækclusion.	488
6.4.1. Påstande.	490
6.4.2. Anbringender.	492
6.4.3. Beviser	493
6.5. Udeblivelse	495
6.5.1. Appellanten	496
6.5.2. Indstævnte	497
6.5.3. Undtagelsesbestemmelsen	498
7. Hovedforhandlingen	499

Kapitel XVIII Kære

1. Indledning.	501
2. Hvem kan kære	502
3. Fristen for kære	503

3.1. Fristens beregning	504
3.2. Fristens afbrydelse	505
3.3. Tilladelse til kære.	505
4. Hvilke afgørelser kan kæres	507
5. Kæresagens behandling	509

Kapitel XIX Sagsomkostninger

1. Indledning.	513
2. Afholdelse af egne sagsomkostninger	514
3. Rettens afgørelse om sagsomkostninger	515
3.1. Udgangspunkter for tilkendelse og pålæg af omkostninger	515
3.2. Dom i 1. instans	518
3.2.1. Når en part har fået fuldt medhold, eller sagen i det hele afvises.	518
3.2.1.1. Udgangspunktet	518
3.2.1.2. Den beløbsmæssige udmåling af sagsomkostningerne	519
3.2.2. Når ingen af parterne har fået fuldt medhold.	522
3.2.2.1. Udgangspunktet	522
3.2.2.2. Den beløbsmæssige udmåling af sagsomkostninger	524
3.2.3. Særligt om afviste forligstilbud og uforsvarlig procesførelse	525
3.3. Sagen hæves.	525
3.4. Appel.	526
4. Fri proces og anden statslig dækning af sagsomkostninger	527
4.1. Generelt om statslig dækning af privates sagsomkostninger.	527
4.2. Fri proces.	528
4.2.1. Fri proces til personer med beskeden indkomst	528
4.2.2. Fri proces uden hensyn til ansøgerens indkomst	531
4.2.3. Retsvirkninger af fri proces	531
4.3. Særlige regler om statslig dækning af sagsomkostninger i forbrugersager og skattesager.	533
4.3.1. Forbrugersager	533
4.3.2. Skattesager	534
5. Retshjælpsforsikring.	534

DEL 4 – BEVISER

Kapitel XX Bevisførelse og bevisbedømmelse

1. Indledning	539
2. Bevisførelse	539
2.1. Isoleret bevisoptagelse	542
2.2. Bevisførelse inden hovedforhandlingen	546
3. Bevisbedømmelse	546

Kapitel XXI Parts- og vidneforklaring

1. Partsforklaring	553
1.1. Part eller vidne	553
1.2. Skal og kan der afgives forklaring	555
1.3. Processuel skadevirkning	557
1.4. Vidneudelukkelse og -fritagelse	558
1.5. Falsk forklaring	561
2. Vidneforklaring	563
2.1. Vidneudelukkelse	566
2.1.1. Den generelle bestemmelse	567
2.1.2. De særlige regler	568
2.2. Vidnefritagelse	569

Kapitel XXII Edition

1. Indledning	571
2. Egne dokumenter	572
3. Parternes editionspligt	573
4. Tredjemands editionspligt	576

Kapitel XXIII Sagkyndig medvirken

1. Indledning	579
2. Syn og skøn	579
2.1. Forhandlingsprincippet	580
2.2. Betingelser og fremgangsmåde	580
2.3. Nyt syn og skøn	585

3. Sagkundskab på andre måder	588
3.1. Sagkyndige erklæringer om generelle forhold	588
3.2. Ensidigt indhentede erklæringer om sagens faktum	590
3.3. Sagkyndige vidner	594
3.4. Sagkyndige dommere	595

Kapitel XXIV Bevisanskaffelse i visse sager om immaterialrettigheder m.v.

1. Indledning	597
2. Bevissikring	599
2.1. Anmodning om bevissikring og fogedrettens prøvelse m.v.	599
2.2. Fogedrettens afgørelse om undersøgelsens gennemførelse	600
2.3. Bevissikringsundersøgelsen	602
2.4. Efter undersøgelsen	604
3. Oplysningspligt (informationspålæg)	604
3.1. Formål og anvendelsesområde	604
3.2. Betingelser for et informationspålæg	605
3.3. Informationspålæggets indhold og omfang	606
3.4. Informationspålæggets retsvirkninger	608

DEL 5 – VOLDGIFT

Kapitel XXV Voldgift

1. VLs principper og anvendelsesområde	611
2. Institutionel voldgift og ad hoc voldgift. Stedet for voldgiften	612
3. Voldgiftsrettens sammensætning	615
3.1. Antallet af voldgiftsdommere	615
3.2. Hvem udpeger voldgiftsdommerne	615
3.3. Betingelser for en persons udpegelse som voldgiftsdommer	616
4. Voldgiftsprocessen	620
4.1. Regelgrundlaget for processen	620
4.2. Voldgiftssagens indledning, Processkrifter	621
4.3. Sprog	623
4.4. Bevisførelse. Sagkyndige erklæringer	624
4.5. Bevisoptagelse ved de almindelige domstole. Forelæggelse af EU-retlige spørgsmål	626

4.6. Prækclusion af adgangen til fremsættelse af nye påstande, anbringender og beviser.	628
4.7. Retsmøder og mundtlig forhandling i voldgiftssagen.	631
5. Foreløbige skridt og retsmidler.	633
6. Voldgiftssagens afslutning og afgørelse. Ophør af voldgiftsrettens kompetence.	634
7. Sagsomkostninger.	638
7.1. Fastsættelse og fordeling af sagsomkostningerne.	638
7.2. Sikkerhedsstillelse for sagsomkostningerne.	640
8. Indbringelse af voldgiftskendelser for de almindelige domstole.	642
8.1. Søgsmål om tilsidesættelse af voldgiftskendelsen.	642
8.2. Søgsmål om sagsomkostningernes størrelse.	645
9. Fuldbyrkelse af voldgiftsafgørelser.	648

DEL 6 – RETSKRAFT

Kapitel XXVI Retskraft – dommes bindende virkning

1. Hvad er retskraft?	653
2. Hvilke afgørelser har retskraft?	654
2.1. Retskraft af danske domme og kendelser.	654
2.2. Retskraft af udenlandske domme.	656
2.3. Retskraft af retsforlig m.v.	659
2.4. Retskraft af voldgiftskendelser.	660
3. Retskraftens indtræden og ophør.	661
3.1. Hvornår indtræder retskraften.	661
3.2. Ophør af retskraft. Anketilladelse og genoptagelse.	662
4. Hvor langt rækker retskraften?	665
4.1. Oprindelige og efterfølgende forhold.	665
4.2. Udstykning af et krav i flere sager.	669
4.3. Har afgørelser om modkrav retskraft.	674
4.4. Retskraft over for tredjemand.	676
4.4.1. Retskraften er begrænset til sagens parter.	676
4.4.2. Domme om ugyldighed af myndighedsafgørelser.	677
4.4.3. Domme om ugyldighed af generalforsamlingsvedtagelser og lignende.	679
4.4.4. Domme mod en repræsentant for tredjemand. Gruppesøgsmål, ejerlejlighedsforeninger, interessentskaber m.v.	680

4.4.5. Retskraft over for en biintervenient.	682
4.4.6. Retskraft over for parternes successorer, kreditorer og aftaleerhververe.	683
4.4.7. Mortifikation og ejendomsdom.	685
4.4.8. Domme om civilretlig status.	685
5. Skal domstolene af egen drift påse, om der foreligger retskraft.	686
Forkortelser.	687
Litteraturoversigt.	688
Lovoversigt.	694
Love m.v.	694
Betænkninger.	699
Lovregister.	700
Domsregister.	714
Stikordsregister.	725

Bogens formål er at give en retsvidenskabelig behandling af den civile retspleje (civilprocessen). Bogens omfang er afpasset således, at bogen kan anvendes på de juridiske uddannelser, men det er forfatterens håb, at den også vil blive anvendt af praktikere.

I bogen behandles bl.a. følgende emner:

- Domstolssystemets opbygning og aktører
- Grundlæggende principper i den civile retspleje, herunder menneskerettigheder, EU-ret, dispositions- og forhandlingsprincipperne samt offentlighed
- Domstolenes kompetence, herunder kravet om retlig interesse, saglig og stedlig kompetence samt samlet behandling af flere krav
- Retssagers behandling, herunder sagens gang i første instans, prækclusion, udeblivelse, retsmægling, småsagsproces, inkassoprocess, forbud og påbud, anke, kære og sagsomkostninger
- Bevis, herunder bevisførelse og bevisbedømmelse, parts- og vidneforklaring, edition og sagkyndig medvirken
- Voldgift
- Retskraft

Ulrik Rammeskow Bang-Pedersen er professor på Københavns Universitet.
Lasse Højlund Christensen er professor på Aarhus Universitet.
Clement Salung Petersen er professor på Københavns Universitet.

